

**Р.В. ГУЛА
О.П. ДЗЬОБАНЬ
І.Г. ПЕРЕДЕРІЙ
О.О. ПАВЛІЧЕНКО
Г.О. ФІЛЬ**

**ІНФОРМАЦІЙНА
ВІЙНА:**

**СОЦІАЛЬНО-
ОНТОЛОГІЧНИЙ
ТА МІЛІТАРНИЙ
АСПЕКТИ**

**Р.В. ГУЛА, О.П. ДЗЬОБАНЬ, І.Г. ПЕРЕДЕРІЙ,
О.О. ПАВЛІЧЕНКО, Г.О. ФІЛЬ**

**ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА:
СОЦІАЛЬНО-ОНТОЛОГІЧНИЙ ТА
МІЛІТАРНИЙ АСПЕКТИ**

Монографія

КИЇВ 2020

УДК 355.01+327.8

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Харківського національного університету
Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба
Протокол №17 від 26 листопада 2019 р.*

Рецензенти:

Белєвцева Вікторія Вікторівна – докторка юридичних наук, старша наукова співробітниця, завідувачка наукової лабораторії права міжнародної безпеки та протидії злочинам проти миру і безпеки людства НДІ інформатики і права НАПрН України.

Степико Михайло Тимофійович – доктор філософських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, головний науковий співробітник відділу гуманітарної політики Національного інституту стратегічних досліджень.

Г94

Інформаційна війна: соціально-онтологічний та мілітарний аспекти : монографія / Р.В. Гула, О.П. Дзьобань, І.Г. Передерій, О.О. Павліченко, Г.О. Філь. – К. : „Каравела”, 2020. – 288 с.

ISBN 978-966-2229-53-1

Монографія розкриває особливості інформаційного протиборства у постмодерному суспільстві. Проаналізовано сучасні тенденції трансформації концепцій інформаційної війни у воєнній теорії. Розкрито особливості сучасних кіберзагроз. Висвітлені основні тенденції у військовому будівництві кібервійськ провідних держав світу. Запропоновано низку практичних рекомендацій для удосконалення системи національної безпеки в умовах інтенсифікації гібридних війн транснаціонального характеру.

УДК 355.01+327.8

Автори макету обкладинки В.Д. Гула, Р.А. Михайловський

© Гула Р.В., Дзьобань О.П.,

Передерій І.Г., Павліченко О.О., 2020

© Гула В.Д., Михайловський Р.А.

ISBN 978-966-2229-53-1

© Видавництво „Каравела”, 2020

Зміст

Перелік умовних скорочень	4
Вступ	6
РОЗДІЛ 1. ГЛОБАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР – ПОЛЕ ГІБРИДНОГО ПРОТИБОРСТВА	15
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА В КОНЦЕПТІ МОДЕЛІ АСИМЕТРИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНУ	53
2.1 Особливості інформаційного протиборства в сучасних умовах	53
2.2 Інформаційна війна – вища форма інформаційного протиборства	70
РОЗДІЛ 3. МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИБОРСТВА У СУЧАСНОМУ СВІТІ	109
3.1 Еволюція концепцій інформаційних воєн в реаліях сучасності	109
3.2 Перспективи системи забезпечення кібербезпеки в Україні. Аспекти проблеми	147
РОЗДІЛ 4. КІБЕРВІЙСЬКА – СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ (ЗА ДОСВІДОМ ПРОВІДНИХ ДЕРЖАВ СВІТУ)	165
Висновки	198
Література	204
Словник	233
Додатки	269

Перелік умовних скорочень

АІВ – акція інформаційного впливу
АЕС – атомна електростанція
ВМС – Військово-Морські Сили
ГЕС – гідроелектростанція
ГІР – глобальна інформаційна решітка
ГШ – Генеральний штаб
ЄІКП – єдиний інформаційно-комунікаційний простір
ЄС – Європейський Союз
ЗМІ – засоби масової інформації
ЗМК – засоби масової комунікації
ЗМУ – засоби масового ураження
ЗС – збройні сили
ЗСУ – Збройні Сили України
ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології
ІПЗ – інформаційно-психологічна зброя
ІТ – інформаційні технології
ІУС – інформаційні управляючі системи
КБДІМ – командування бойових дій в інформаційних мережах
КБДКП – командування бойових дій у кіберпросторі
КСІО – командування спільних інформаційних операцій
КНР – Китайська Народна Республіка
МГП – міжнародне гуманітарне право
МО – Міністерство оборони, Міністр оборони
МОУ – Міністерство оборони України, Міністр оборони України
МП – морська піхота
МПЗ – морально-психологічне забезпечення
НАТО – Організація Північно-Атлантичного договору
НГШ – Начальник Генерального штабу

НЗФ – незаконні збройні формування
ОВТ – озброєння та військова техніка
ООН – Організація Об'єднаних Націй
ОСК – об'єднане стратегічне командування
ОФ – оперативний флот
ОЦЗЗІМ – оперативний центр забезпечення захисту інформаційних мереж
ПА – повітряна армія
ППО – протиповітряна оборона
ПС ЗСУ – Повітряні Сили Збройних Сил України
СКІЗ – сили кібероперацій та інформаційного забезпечення
РЕБ – радіоелектронна боротьба
РЛС – радіолокаційна станція
РФ – Російська Федерація
СВ ЗСУ – Сухопутні війська Збройних Сил України
СІО – спеціальна інформаційна операція
СК – стратегічні комунікації
СКБО – сили кібероперацій
СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік
США – Сполучені Штати Америки
ТВД – театр воєнних дій
ТЗІ – технічний захист інформації
УНБ – управління національної безпеки
ФКІО – функціональне командування інформаційних операцій
ЦА – цільова аудиторія
ЦСР – центр спеціальних розробок

Остання війна серед людей буде війною за істину. Війна з власним невіглаством, агресією, роздратуванням. Лише докорінна зміна кожної окремої людини може стати початком мирного життя усіх людей.

М. Реріх

ВСТУП

У ХХІ ст. людство остаточно перейшло в нову епоху, яка характеризується зростанням обсягу інформації, телекомунікаційним розвитком, удосконаленням інформаційних технологій, вільним доступом до інформаційних ресурсів, глобалізацією, модернізацією та інформатизацією усього суспільства.

Системні протиріччя між традиційними підходами у воєнному мистецтві та сучасним трактуванням нового характеру війни є основною причиною нелінійного, суперечливого характеру розвитку драматичних подій на Сході нашої держави.

Тому дослідження інформаційних війн, процесу їх зародження та розвитку, форм прояву та методів реалізації цього надскладного соціально-політичного явища є надзвичайно актуальним. Сили і засоби інформаційної війни є основним ресурсом та інструментом досягнення геополітичного домінування на міжнародній арені. Зростаюча роль інформації у світі зумовлює актуальність захисту інформаційної безпеки як невід'ємної складової національної безпеки будь-якої високорозвиненої суверенної держави.

Процеси глобалізації та модернізації сформували унікальний феномен «віртуальної інформаційної політики» як реалізації та захисту національних інтересів у кіберпросторі, що в умовах стрімкого поширення новітніх інформаційних технологій вимагає побудови принципово нової ефективної інформаційної політики. У сучасному світі це є виключно прерогативою розвинених держав, а для інших учасників інформаційно-політичного простору існує загроза своєрідного інформаційного неокolonіалізму. Таким чином, виникає проблемна ситуація, обумовлена такими процесами: сучасний інформаційно-політичний простір одночасно в процесі глобалізації та тенденцій до інтеграції, уніфікації світу характеризується відкритою та прихованою інформаційною агресією, яка виявляється через множину форм й наслідків впливу на процес

формування нової соціальної моделі – інформаційного суспільства як основного суб'єкта здійснення інформаційного протиборства.

Перехід держави до інформаційного суспільства вимагає переосмислення, а в окремих випадках і розробки нових механізмів регулювання відносин, що виникають між громадянами, їх об'єднаннями та державою. Усі суб'єкти інформаційних комунікацій та відносин повинні усвідомлювати і виконувати свою роль у цьому процесі, але саме держава повинна активно впливати на ці трансформаційні процеси, залучати до співпраці політиків, науковців, практиків, громадськість. Світові тенденції розвитку суспільства і держави потребують не тільки удосконалення державного управління за допомогою його інформатизації, але і нової стратегії державного управління в період становлення та розвитку інформаційного суспільства.

На особливу увагу заслуговує така форма протиборства, як інформаційна війна, оскільки це явище деструктивно впливає на розвиток інформаційного суспільства та одночасно сприяє розвитку практично усіх пріоритетних сфер життя у світі. Технічний прогрес суттєво впливає на вирішення військових, торговельних, економічних конфліктів, внаслідок чого силові методи поступаються інформаційним. Усвідомлення грандіозного потенціалу впливу маніпулятивних технологій, що використовуються в інформаційних війнах, на світову політику, розвиток держав й суспільства вимагає проведення ґрунтовних досліджень цього явища.

Актуальність вивчення проблематики інформаційної політики України зумовлена завданнями наукового осмислення його як однієї з важливих детермінант зовнішньої та внутрішньої політики держави в контексті її оптимізації та ефективності. Врахування суб'єктивних чинників політики значно розширює рамки наукового аналізу й пошук нових теоретико-методологічних підходів до її аналізу. Незважаючи на надзвичайну важливість та актуальність забезпечення належного функціонування усіх сфер життєдіяльності людини, суспільства та держави, а також необхідність ефективного забезпечення інформаційної безпеки держави, зокрема через вироблення надійного механізму протидії інформаційним війнам, сьогодні, на жаль, повною мірою не визначені методологічні засади протидії інформаційним війнам. Навіть зважаючи на чималий досвід маніпуляції суспільною свідомістю в інформаційній війні, слід визнати, що наслідки застосування тих чи інших прийомів ведення ще недостатньо систематизовані. Особливо це стосується

використання для деморалізації суспільства різних ідеологій, коли їх впровадження в суспільну свідомість призводить до геноциду за етнічною, релігійною, расовою чи майновою ознакою.

Об'єкт дослідження – надскладне соціально-політичне явище «інформаційна війна» в сучасних реаліях глобалізованого світу.

Предмет дослідження – зміст, структура, особливості категорій «інформаційна війна», «інформаційна безпека», «інформаційна протидія» в їхньому розвитку та взаємодії.

Мета – комплексний теоретичний аналіз підходів до формування комплексного та інтегративного визначення досліджуваних феноменів, явищ.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити комплекс **основних наукових завдань**:

- провести порівняльний аналіз підходів, наукових концепцій до визначення сутності інформаційних війн;

- розкрити принципи, закони, закономірності, особливості, форми, методи, інструменти ведення інформаційних війн;

- визначити поняття «інформаційна зброя» та основні її види;

- визначити особливості ведення інформаційних війн різними суб'єктами та застосування ними інформаційної зброї в сучасних умовах;

- розкрити особливості трансформації форм і методів ведення інформаційної війни на сучасному етапі;

- висвітлити основні тенденції створення сил кібероперацій в провідних державах світу;

- визначити місце та роль інформаційної безпеки України в структурі національної безпеки України;

- розкрити сутність інституційного механізму протидії інформаційним війнам в Україні, визначити основні проблеми його функціонування.

Вибір методів дослідження є необхідною умовою об'єктивності ґрунтовності та комплексного характеру наукової праці. Тому **методологія дослідження** інформаційної війни – це систематизована сукупність принципів, підходів, категорій, методів, прийомів і процедур, використаних в процесі наукового пізнання для вивчення та аналізу основних напрямів історико-політичної та філософської, політологічної та соціологічної думки, що розкривають особливості зародження, розвитку, функціонування складових, форм, механізмів й інструментарію інформаційної війни як надскладного соціально-політичного явища.

Основою монографії є такі основні методологічні принципи:

1. *Об'єктивності*. Орієнтує на вивчення об'єктивних закономірностей, які визначають процеси розвитку. Кожне явище розглядають як багатогранне й суперечливе. При цьому вивчають всю систему чинників – позитивних і негативних. Об'єктивність передбачає, що процес дослідження відповідає дійсності та незалежним від людини законам пізнання.

2. *Діалектичності*. Визнання нелінійного розвитку сучасного інформаційного суспільства, глобального інформаційного простору, інформаційної війни та інформаційної протидії як основних якісних елементів дослідження, вивчення процесів формування цих явищ і феноменів у взаємозв'язку та взаєморозвитку, змінах, з урахуванням історичної перспективи їх трансформації.

3. Принцип *конвенціоналізму* став основою для формування системи поглядів на сучасні концепції та теорії воєн ХХІ ст., а також уможливив створення множини визначень понять і термінів, що становлять важливе підґрунтя для розуміння основоположних принципів та особливостей ведення воєн та протиборства у сучасному глобалізованому світі в умовах інформаційного суспільства.

Вибір **методології та методів дослідження** зумовлений складністю та міждисциплінарним характером предмета вивчення і поставленими завданнями, що потребує використання загальнонаукових, історичних, політологічних методів і підходів, а також методологічних засад філософії, соціології, психології, теорії комунікації, теорії міжнародних відносин.

Загальнонаукові підходи – ціннісний, синергетичний та концептуальний, які забезпечують взаємозв'язок філософського та спеціально-наукового знання. Це дало можливість орієнтації дослідження на вирішення широких наукових і гуманітарних завдань. Концептуальний підхід уможливив використання різногалузевих теорій до визначення предмета та об'єкта дослідження, дав можливість розглядати їх системно і комплексно.

Автори у дослідженні опиралися на *сукупність загальнонаукових методів* – дедукції та індукції, аналізу та синтезу, феноменологічної редукції, системного та логічно-семантичного, роздвоєння єдиного на протилежності, аналітичні методи контент-аналізу документів та публікацій в ЗМІ, івент-аналізу, а також ситуаційного аналізу.

Дедуктивний метод став основою дослідження для визначення загальних тенденцій діалектичного розвитку інформаційної війни як

загального, цілісного соціально-політичного явища, а також дефініції особливостей та форм його проявів.

Індуктивний метод використаний для дослідження поняття інформаційної війни як одиничного явища з притаманною йому специфікою, що впливає на його сутність.

Аналіз поняття інформаційної війни був здійснений через уявне розділення його на окремі складові при вивченні комплексу наукових підходів до вивчення цього явища.

Синтез у дослідженні передбачав об'єднання вивчених складових з метою узагальнення тенденцій їх розвитку та взаємозв'язку.

Метод феноменологічної редуції було застосовано з метою дослідження процесів впливу механізму й інструментарію інформаційної війни на формування образів держави, війни та ворога через використання інтенціональних актів свідомості.

Системний метод використано під час визначення суб'єктів ведення інформаційних воєн і вироблення ефективних механізмів боротьби з проявами інформаційних воєн.

Логіко-семантичний метод, логічний метод сприяли поглибленому розкриттю сутності понятійного апарату дослідження.

Роздвоєння єдиного на протилежності. Значимим у дослідженні є методологічне дослідження протиріч та суперечностей як джерел і рушійної сили розвитку інформаційного суспільства. Через взаємодію поглядів на зміст інформаційного протиборства були визначені закони інформаційної війни.

Вибір *конструктивізму* як методологічного інструментарію для аналізу образів дає можливість розглядати інформаційну війну як основну форму суб'єктності в суспільному житті, зовнішній та внутрішній політиці; акцентувати увагу на партикуляризмі та соціальній, культурній й політичній унікальності кожної держави, які детерміновані об'єктивним історичним контекстом; на особливостях індивідуального і суспільного сприйняття образів держави, війни та ворога в ході організації й ведення інформаційної війни у глобальному інформаційному просторі.

Автори використали також *порівняльний метод* політології для порівняння ролі та місця політичних систем, режимів та ідеологій минулого і сучасності при організації та веденні інформаційних воєн.

У дослідженні використано *синергетичний метод* політологічних досліджень. Синергетика визначає зміст поняття інформаційного суспільства на основі аналізу її властивостей – взаємопроникнення,

відкритості, самоорганізації, випадковості, наявності асиметричних структур, нерегулярності зв'язків і функціональної нестабільності.

За допомогою методологічного інструментарію соціології визначені основні категорії та методи дослідження інформаційного суспільства. Соціум як соціологічна категорія розглянутий у дослідженні як складна система функціонально пов'язаних між собою соціальних підсистем.

У монографії використано *спеціальні історичні методи* дослідження. *Історико-генетичний метод* дає змогу аналізувати динаміку історичних процесів. За допомогою цього методу у дослідженні розкрито логіку процесу розвитку, умови створення та удосконалення організаційно-штатної структури й трансформацію функціонального призначення сил кібероперацій ЗС США та провідних держав світу. *Метод актуалізації* на початковій стадії наукового пошуку дав можливість авторам сформулювати тему й мету дослідження. У поєднанні із загальнонауковим методом класифікації він сприяв визначенню основних напрямів вивчення теми дослідження.

Система методів *воєнних наук*, насамперед тактики, оперативного мистецтва та стратегії, допомогла дослідникам у визначенні змісту таких фундаментальних понять, як «театр інформаційної війни» та «інформаційний театр воєнних дій».

Комп'ютерні технології сприяли використанню нових методичних прийомів дослідження джерел: оперативній систематизації усіх друкованих документів і матеріалів.

Науково-теоретичне підґрунтя монографії. У сучасних вітчизняних дослідженнях окремі теоретичні та практичні аспекти формування інформаційного суспільства і участі в цьому процесі держави розглядають В.Ю. Биков, О.В. Гриценко, В.Ф. Іванов, О.В. Литвиненко, Є.А. Макаренко, І.В. Огірко, Г.Г. Почепцов, В.П. Тронь, П.А. Цегольник, О.С. Шевчук, С.А. Чукут, В.І. Хомяков та інші. Визначенню фундаментальних понять, які характеризують інформаційне суспільство, присвячені роботи на основі концепцій постіндустріалізму закордонних авторів. Серед них слід зазначити ґрунтовний науковий внесок: Д. Бела, К. Вербаха, Р. Кана, Е. Кінга, І. Масуди, Т. Меррілла, М. Пората, Л. Робертса, К. Робінсона, Р. Реддіка, а також російських вчених І. Бачила, О. Вартанової, М. Вершиніна, В. Дрожжинова, Т. Єршової, А. Мелюхіна, А. Ракітова, А. Соколова, А. Урсула, А. Штрика, Ф. Широкова та ін.

Вивченню сутності глобального інформаційного простору

присвячені праці Р. Арона, Зб. Бжезинського, О. Тофлера, М. Кастельса. Серед вітчизняних авторів особливо слід відзначити праці В.П. Андрущенко, О.О. Базалука, О.Г. Бахтіярова, В.М. Бебика, А.Ф. Гуцала, О.В. Зернецької, В.Ф. Іванова, Є.А. Макаренка, які вивчають проблеми, пов'язані з тенденціями функціонування глобального комунікативного простору, визначенням місця й ролі вітчизняних комунікативних структур і технологій у цьому процесі. Окрім того, сучасна українська політична думка дедалі більше зближується з практикою політичного керування й управління, зосереджує увагу на дослідженнях практично значимих інформаційних аспектів національної безпеки. Тому основою монографії стали праці вітчизняних вчених, які розглядали окремі інформаційні аспекти забезпечення національної безпеки України, – О.В. Литвиненка, М.А. Ожевана, Г.Г. Почепцова, О.В. Сосніна та інших.

Наукові праці фахівців у галузі філософії, політології, загальної теорії держави та права, теорії управління, інформаційного права та безпекознавства В.П. Горбуліна, О.Г. Данільяна, О.П. Дзьобаня, О.В. Курбана, О.С. Липкана, Ю.Є. Максименка, В.Л. Манілова, О.В. Манойла, Н.Р. Нижник, Д.М. Овсяника, В.В. Остроухова, І.Н. Панаріна, В.М. Петрика, Г.Г. Почепцова, В.Ф. Прокоф'єва, Г.П. Ситника, О.Ф. Скакун, Ю.М. Старилова, В.А. Тихонова, М.П. Требіна, Л.С. Харченка, А.О. Фісуна, Д.Б. Фролова, Ю.С. Шемчученка, В.С. Цимбалюка, О.К. Юдіна та ін. стали науковим підґрунтям для поглибленого вивчення проблем розкриття змісту та сутності інформаційного протистояння й інформаційних воєн. Варто також виокремити низку спеціальних монографічних праць російських, європейських та американських авторів з проблематики інформаційних війн, пропаганди та спеціальних інформаційних операцій С. Зуєва, Г. Ємельянова, А. Левакова, С. П. Расторгуєва, Дж. Арквилли, Д. Кюля, Р. Моландера, Дж. Ная та інших. До джерельної бази також увійшли праці іноземних науковців, які розглядали окремі аспекти ідеї «суспільства ризику», У. Бека, К. Дейка, М. Дугласа, А. Гидденса, С. Кирша, Ф. Найта, Н. Луманна. Особливості трансформації інформаційної війни у концепції «мережецентричної», «гібридної», «консцієнтальної» та «преемптивної» воєн розкриті у працях Дж. Гарстки, Д. Альбертса, Фр. Стейна, А. Себровські, Ф. Хофмана, Ю. Громика, Ю. Крупнова, Н. Комлевої, В. Макарова. Окремі аспекти теорії національної безпеки розроблялись Т. Шелінгом і Г. Каном (теорія міжнародних

конфліктів); Р. Лиска і Г. Снайдером (теорія блоків та коаліцій); К. Норром (теорія потенціалу держави); Зб. Бжезинським (геостратегічні моделі); Е. Люттваком і М. Портером (міжнародна економічна конкуренція) та ін.

Аналіз наукових досліджень і публікацій науковців О.Л. Морозова, В.А. Ліпкана, О.М. Тетерича, Н.М. Костриці та інших свідчить про ґрунтовні аналітичні розробки стосовно змісту інформаційних загроз і побудови системи захисту та протидії інформаційному впливу.

Питання інформації та державного управління, взаємозв'язків держави та інформаційної сфери частково розглядали філософи, теоретики права, державознавці, економісти, соціологи, кібернетики. Особливо слід підкреслити внесок у розробку цієї проблеми вчених В.Б. Авер'янова, І.В. Арістової, Г.В. Атамчука, О.М. Бандурки, І.Л. Бачила, Д. Бела, А.І. Берга, Ю.П. Битяка, М.С. Вертузаєва, В.М. Глушкова, П. Джонстона, Ф.Є. Емері, В.В. Зуя, Р.А. Калюжного, М. Кастельса, Ю.М. Козлова, А.П. Коренєва, В.Д. Малкова, В.Г. Машликіна, Дж. Міллера, В.А. Мінаєва, В.С. Михалевича, А.М. Омарова, В.Ф. Опришко, Г.І. Петрова, Н.С. Полевого, Г.Х. Попова, К. Прибрама, Р. Сассерінда, Е.П. Семенюка, І.В. Сергієнка, Д.Н. Узнадзе, А.Д. Урсула, М.Я. Швеця, Г.В. Щьокіна, В.В. Цветкова, Л.П. Юзькова та інших. Теоретичні засади взаємозв'язку проблем розбудови суверенітету новоутворених пострадянських держав з питаннями інформаційної безпеки достатнім чином досліджено у працях І.Н. Панаріна, Г.Г. Почепцова, М.А. Ожевана.

Наукова новизна дослідження визначається тим, що автори виділяють у самостійний об'єкт наукового вивчення поняття інформаційної війни, яке досліджується з позицій сьогодення як комплексна категорія при нелінійному характері розвитку цього надскладного соціально-політичного явища. Запропоновано авторський теоретико-методологічний підхід до класифікації і вивчення генези інформаційної війни та інформаційного протиборства. Вперше введено в науковий обіг такі поняття: «театр інформаційної війни» та «інформаційний театр воєнних дій» та ін. Автори сформулювали визначення категорійного апарату предмета дослідження та запропонували нову систему його принципів, законів, закономірностей.

Науково-практичне значення полягає в тому, що отримані результати дослідження дають можливість сформулювати нове, синтезоване та комплексне знання та поглиблене уявлення про

генезу, природу, розвиток і трансформацію соціально-духовного явища інформаційної війни. Запропонований авторами комплекс практичних рекомендацій допоможе органам військового управління в реалізації питань адміністративно-правового, ідеологічного та організаційно-розпорядчого забезпечення у процесах створення ефективної системи інформаційної протидії. Висновки служать історичним уроком необхідності своєчасного вибору напрямів і пріоритетів у формуванні системи консолідуючих концептів ідентифікації нації як носія відповідних констант патріотичної свідомості в умовах інтенсифікації процесів інформаційного впливу з боку держав-ворогів і держав-конкурентів. Комплекс практичних рекомендацій, запропонований авторами, не претендує на істину в останній інстанції та може бути предметом конструктивного дискурсу з метою досягнення конкретних результатів у підвищенні обороноздатності нашої держави. Розроблена і апробована в процесі роботи над монографією дослідницька методологія може бути використана в процесі дослідження траєкторій динамічного розвитку та трансформації інформаційних воєн у XXI ст.

Наукове видання

РУСЛАН ВОЛОДИМИРОВИЧ ГУЛА
ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ ДЗЬОБАНЬ
ІРИНА ГРИГОРІЇВНА ПЕРЕДЕРІЙ
ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАВЛІЧЕНКО
ГРИГОРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ ФІЛЬ

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА: СОЦІАЛЬНО-ОНТОЛОГІЧНИЙ ТА МІЛІТАРНИЙ АСПЕКТИ

Монографія

Керівник видавничих проектів Ю. В. Піча

Підписано до друку 27.11.2019 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 25,50. Обл.-вид. арк 25,85.

Видавництво «Каравела»,
просп. М. Рокоссовського, 8а, м. Київ, 04201, Україна.

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції:
ДК №2035 від 16.12.2004 р.